

УДК 883 М – 1.07

ПОВТОР ЯК ЕКСПРЕСИВНИЙ ЗАСІБ У ПОЕЗІЇ А.С.МАЛИШКА

Журавльова Н.М., к. філол. н., доцент, Мановицька А.Я., к. філол. н., доцент

Запорізький державний університет

Творчість видатного українського поета-лірика А.С.Малишка тісно пов'язана з фольклорно-пісенною поетикою. Як відомо, у поетичному синтаксисі українських народних пісень особливе місце займають різноманітні повтори, які відіграють важливу роль у композиції народнопісенного тексту[3,25]. З метою стилізації під усну народну поезію А.Малишко використовує різні види повтору як важливого стилістичного засобу, який сприяє увиразненню мови, посилює її експресію та виразно-зображальні можливості. На стилістичне значення повторів звернув увагу ще О.О.Потебня, який писав: "Збільшення вживання у мовленні одного і того самого слова дає нове значення, об'єктивне або суб'єктивне" [1, 552].

Розглянемо, які ж саме види повторів найбільш характерні для творчості поета-пісняра. Так, посилює стилістичну виразність, експресивність пісенного тексту повторення риторичних звертань, які часто використовуються і у мові народної поезії, і у творчості А.Малишка, наприклад, у вірші "Голубе мій, голубе": "Голубе мій, голубе, Птице сизочола, Полети, мій голубе, До милого в поле. Полети, мій голубе, До огнених точок, Передай, мій голубе, Милому листочок" [2, 4, 119]. Часто автор вдається й до інших народнопісенних повторів: "Біле пір'я лине, лине од вечірньої зорі..." [2, 3, 128]; "Хай почують розмову, хай співають нам знову солов'ї, солов'ї, солов'ї" [2, 4, 64]. Багаторазовий повтор окремих слів посилює близькість до фольклорно-пісенної ритміки: "Буде день, буде вік, буде внук а чи правнук колись Наші ймення прості на колонах читати і плитах" [2, 2, 348]; "Не плач, мати, Не плач, мати..." [2, 1, 89]; "Ой поля ви, поля, Українська земля!" [2, 2, 291]. Трапляються у віршах поета й фольклорно-казкові повтори: "Заєць той хитрючий - Скік та скік. Я з мисливцем дружбу заведу навек" [2, 2, 75]; "Горобці цвірінь-цвірінь. Шепче в лузі очерет..." [2, 2, 342].

І у мові народної лірики, і у творчості поета повтори використовуються для створення синтаксичних стилістичних фігур. Так, у поезії А.Малишка натрапляємо на плеоназми - стилістичні фігури, які утворюються спеціальним нагромадженням певних мовних одиниць, позбавлених семантичного навантаження лексичного чи граматичного плану. Напр.: "То не птиця, то не горлиця Понад садом перелітує, Мати к синові пригорнеться, Все питає-перепитує" [2, 2, 290]; "Матерям крізь замети рясні Побажая ранесенько-рано, Щоб родили синів навесні..." [2, 2, 71-72]; "Дощами митий-перемитий, Із шовку тканий уночі" [2, 2, 156]; "У траві, з безсоння, втомі-перевтоми, На мертвих падають живі" [2, 2, 153]. Особливо часто вживаються синонімічні повтори, що використовуються як стилістичний прийом і виконують естетичну функцію: "І скоро в полі фар палахкотінь Освітить путь-дорогу далі й далі..." [2, 4, 73]; "Зацвіла весна, та весна красна, Квітом-цвітом простелилась до села" [2, 4, 71]; "Коней ковані копита Б'ють дорогу степову. Рано-вранці пораненьку - Може б, пісню молоду?" [2, 1, 90]. Саме за допомогою нагромадження синонімів будуються плеоназми, які використовуються у поезії як традиційний стилістичний засіб: "Лягли путі. Ведуть путі, Шляхи-путі, стежини й стежки, І дзвін, і зір, і сонця тінь Небес мальовані мережки Кладуть шляхи для поколінь, кладуть шляхи для поколінь" [2, 3, 250].

Стилістично виразні плеоназми, побудовані за допомогою займенників, як, наприклад, у поезії "Вечори чебрецями завітлі...": "Ти з іншої вип'єш криниці, Інший хліб розламаєш навіл. Інші люди, і трави, і птиці Полонять твій життєвий поділ. Інше слово бринітиме в хаті, Як розрада за пройденим дні. Де ходили колись ми з бійцями, Інший день, інший вік устає" [2, 4, 135]; або у вірші "Балада про поета": "Бо ж молот мій і мій врожай, Моя любов жива, І тракторів моїх розмай В тім слові ожива" [2, 3, 121].

Однією з характерних ознак Малишкової поезії є наявність тавтологічних зворотів фразеологічного типу: плече в плече, плечем до плеча, смерть за смерть, день при дні, брат за брата, з краю в край, з моря до моря, з кінця в кінець, груди в груди, боєць за бійця, навік-віки, рука за руку, з моря до моря та багато інших. Напр.: "Ми волим бути з ним! Віднині і навічно, Плече в плече із ним! - шумить, як ручаї..." [2, 3, 274]; "Щоб тільки їй із краю в край цвісти й нести снагу..." [2, 3, 19]; "Он брат за брата йде, А вже немає брата, Він на кілку кривім під Коднею повис" [2, 3, 276]; "Ходили вдвох, як брат із братом, Дружили вдвох, як брат із братом, То вже й поляжмо, як брати!" [2, 2, 156].

Наявні у поетичній спадщині видатного лірика й тавтологічні слова та вирази, які повторюються у видозміненій формі та посилюють образність вислову: "Білорусь ти моя білоруса, Синьоока, як мати

моя!" [2,4,200]; "За Дніпром широким Вітер пил мете. Яблуня висока *цвітом не цвіте*" [2, 4, 140]; "Командир зіходить з вишки, *дума думу сумовиту...*" [2, 1, 88]; "А *дзвінки дзвонять у школі*" [2, 4, 35]; "Недаремне ми дружбу вели: Побажая вам радості й сили, *Щоб хоробрі - хоробріші* були, А *ніжніші - ніжніші* любили" [2, 2, 71].

Певне стилістичне завдання, стилістичні настанови виконує і повтор службових слів, який прийнято називати полісиндетоном. У поезії А.Малишка можуть повторюватися не лише сполучники сурядності, що є типовою рисою народної поезії, а й частки, прийменники, сполучники підрядності. Напр.: "*Он діди - не проронять слова, он - у гніві фронтовики, Он зітхнула вдова, ланкова, І заплакала б, - не з руки...*" [2, 3, 69]; "*Щоби колір не стерти, Щоби цвіт не зім'ять, Щоб нести аж до смерті Те, що встиг пригадати*" [2, 2, 134]; "За квітневим синім видноколом, *Над* рясним широким нашим полем, *Над* шляхом, де хмара грозова, *Над* шумним дубком зеленочолим Він тріпоче, б'ється і співа" [2, 3, 77].

Серед виражальних засобів, в основі яких лежать повтори, почесне місце в поетичній мові пісняра належить анафорі. Анафора, як стилістична синтаксична фігура, утворюється повторенням того самого слова або словосполучення на початку окремих відрізків мовлення (строф, абзаців, речень і т.д.). Напр.: "*Здрастуй, рідний край, Здрастуй, зелен гай, Здрастуй, наша рідна матінко, В гості нас приймай!*" [2, 2, 291]; "*Перший проліс розплющив око, Перший жайвір увись злетів, Перший дуб над своїм потоком Голубами завуркотів. Перший трактор заводить ручка, Перша в кузні дзвенить деталь, Перші борозки гінко й рвучко Потекли в березневу даль*" [2, 3, 243-244]; "*Літо цвіте у садах Білорусі, Літо стоїть на Україні широкій*" [2, 4, 197].

Якщо кілька поетичних строф закінчуються тим самим словом або словосполученням, то маємо стилістичну фігуру епіфору. Епіфора не тільки сприяє посиленню ритмічності поетичного мовлення, а й відіграє важливу роль у композиції твору, як, наприклад, у поезії "Біляве дівча на панелі": "Біляве дівча на панелі На скрипочці грає сумній, В зеленій потертій шинелі *Солдат однорукий при ній*. В Чикаго - бетонному місті, В Чикаго - на площі німій - Дівча промовля голосисто, *Солдат однорукий при ній*. - Подайте війни ветерану. За рани, за виграний бій. - Дівча випрошає ізранку, *Солдат однорукий при ній*. Неначе Америка вбога, Стоять вони в тиші німій: Дівча зосереджено-строге, *Солдат однорукий при ній*" [2, 3, 200-201]. І у поезії-пісні "Дівоча" епіфора сприяє побудові, організації пісенного тексту. Напр.: "Я в поля вела дівочу ланку, До криниці я ходила *на світанку*. А в криниці тій водиця - Нче вміта зоряниця *На світанку*. А дорога не травою, не ріллею, Наколола собі ноги я *стернею*, Все долиною, байраком, Три кілометри із гаком Все *стернею*. До криниці, у чеканні - не в тривозі, Можна й більше походити *по дорозі*, Бо вода холодна, чиста, Напою я тракториста *По дорозі*" [2, 3, 79-80].

Епіфора у А.Малишка може бути лише як засіб посилення висловленого, як, наприклад, у "Старовинній баладі": "Куш калини гне гілки: - Ріжте, хлопці, сопілки. - Назрізали, все готово. Ті ж не грають - кажуть слово: - *За що ти мене убив, кров'ю землю обагрив?* Звідки смуток нароста, хто заціпив нам уста? Грайте, дудочки, готово, Ті ж не грають - кажуть слово: *За що ж ти мене убив, кров'ю землю обагрив?*" [2, 2, 101].

Особливістю поетичної мови автора є те, що у ній в одному творі можуть використовуватись дві стилістичні синтаксичні фігури - анафора і епіфора, які відіграють важливу роль у його композиції та посилюють експресію вислову, як, наприклад, у вірші "За синім морем": "*За синім морем - сині гори І плескіт холоду з ріки, За синім морем - ходить горе, Не для багатих,- навпаки. За синім морем - поле тихе, На ньому чорні бідаки, За синім морем - хліба крихта, Не для багатих, - навпаки. За синім морем журавлиний Біженський клич іздалеки, За синім морем - плач вдовиний, Не для багатих, - навпаки*. А в поезії "Пам'ять" поєднуються три синтаксичних стилістичних фігури: анафора, епіфора і полісиндетон: "Поле, бувало, квітне-одквіта, Соки буяють в тихому клені, *А понад нами небо блакитне, А попід нами трави зелені*. Падали бомби в марево літнє, Ми залягали при тихому клені, *Все ж понад нами - небо блакитне, Все ж попід нами - трави зелені*. Я їх покличу - твоє заповітне, я поведу їх у дні небуденні, *хай понад нами - небо блакитне, хай попід нами - трави зелені*" [2, 4, 90].

Певну роль у побудові вірша відіграє й анепіфора або кільце строфи, в якій речення, абзац починається і закінчується одним і тим словом, словосполученням чи реченням. Як приклад візьмемо поезію "Іди, історіє моя...": "*Моя Вітчизно дорога, яка в тобі горить снага! В диханні домен, в цвіті жита, Моя радянська, сонцевита, Моя Вітчизно дорога, яка в тобі горить снага*" [2,3,251]; Або у поезії "Бий, дзвоне, бий!": "*Бий, дзвоне, бий, Хмару розбий, Іди, хмаро, на татари, А сонечко на базари, Бий, дзвоне, бий!*" [2, 3, 255].

Стилістична фігура епанафора або композиційний стик будується на повторенні на початку нового речення слів, якими закінчилося попереднє речення. Напр.: "Нехай вечірній небокрай *Не віша хмари сивої! Не віша хмари сивої* Для юності щасливої" [2, 3, 283]; "А коли під Берестечком Стихли хриплі сурмачі, Українця знедалечку *Виніс перший на плечі. Виніс перший на плечі, У багнюці, уночі*" [2, 3, 273]; "Гомін, гомін по діброві, *А над полем все заграви. А над полем все заграви, Пожовтіли буйні трави*" [2, 2,

95]. Епанафора сприяє організації віршованого тексту і трапляється у поетичних творах А.Малишка набагато частіше, ніж анепіфора.

Різновидом епіфори у піснях поета виступає рефрен, тобто повторення тих самих строф чи рядків, які органічно входять у текст, об'єднують його за змістом і несуть у собі певний емоційний заряд. Найчастіше рефрен стоїть на початку і в кінці твору, як, наприклад, у поезії "Океанські хвилі б'ють у берег...": "Океанські хвилі б'ють у берег, Даль пливе, як синя течія, Тих чужих земель, чужих Америк Не ношу в своєму серці я" [2, 3, 198-199].

Важливим елементом композиції пісенного твору є приспів, який несе в собі певне смислове навантаження. Усім відомий приспів "Знов цвітуть каштани, Хвиля дніпровська б'є, Молодість мила, Ти серце моє" з пісні, створеної А.Малишком, "Ранки солов'їні..." [2,4,67]. Або приспів у пісні "За горою, гей, за кам'яною...": "Здрастуй, краю, Україно мила, Здрастуй, мати, як сама живеш? Наша воля підіймає крила Через ніч і заграви пожеж" [2, 2, 277-278].

Отже, повтори в поезії А.С.Малишка сприймаються як виражальні засоби, які забезпечують ритмомелодику твору, а створені на основі повторів синтаксичні стилістичні фігури відіграють неабияку роль в організації структури пісенного тексту.

ЛІТЕРАТУРА

1. Потебня А.А. Из записок по русской грамматике. - Харьков, 1899. - Т. 3.
2. Малишко Андрій. Твори: В 10 т. - Т. 1-4: Поезії. - К.: Дніпро, 1972.-1973:
Т.1 Поезії 1935-1940.-К.:Дніпро, 1972.-351 с.
Т.2 Поезії 1940-1946.-К.:Дніпро, 1973.-376 с.
Т.3 Поезії 1949-1954.-К.:Дніпро, 1973.-339 с.
Т.4 Поезії 1956-1960.-К.:Дніпро, 1973.-331 с.
3. Барабаш С.Г. Чарівні джерела поезії. Естетичні функції фольклоризму в поезії Андрія Малишка. - К.: Вища школа, 1990. - 123 с.

УДК 883 М – 1.07

ПОВТОР ЯК ЕКСПРЕСИВНИЙ ЗАСІБ У ПОЕЗІЇ А.С.МАЛИШКА

Журавльова Н.М., к. філол. н., доцент, Мановицька А.Я., к. філол. н., доцент

Запорізький державний університет

Творчість видатного українського поета-лірика А.С.Малишка тісно пов'язана з фольклорно-пісенною поетикою. Як відомо, у поетичному синтаксисі українських народних пісень особливе місце займають різноманітні повтори, які відіграють важливу роль у композиції народнопісенного тексту[3,25]. З метою стилізації під усну народну поезію А.Малишко використовує різні види повтору як важливого стилістичного засобу, який сприяє увиразненню мови, посилює її експресію та виражально-зображальні можливості. На стилістичне значення повторів звернув увагу ще О.О.Потебня, який писав: "Збільшення вживання у мовленні одного і того самого слова дає нове значення, об'єктивне або суб'єктивне" [1, 552].

Розглянемо, які ж саме види повторів найбільш характерні для творчості поета-пісняра. Так, посилює стилістичну виразність, експресивність пісенного тексту повторення риторичних звертань, які часто використовуються і у мові народної поезії, і у творчості А.Малишка, наприклад, у вірші "Голубе мій, голубе": "Голубе мій, голубе, Птице сизочола, Полети, мій голубе, До милого в поле. Полети, мій голубе, До огненних точок, Передай, мій голубе, Милому листочок" [2, 4, 119]. Часто автор вдається й до інших народнопісенних повторів: "Біле пір'я лине, лине од вечірньої зорі..." [2, 3, 128]; "Хай почують розмову, хай співають нам знову солов'ї, солов'ї, солов'ї" [2, 4, 64]. Багаторазовий повтор окремих слів посилює близькість до фольклорно-пісенної ритміки: "Буде день, буде вік, буде внук а чи правнук колись Наші ймення прості на колонах читати і плитах" [2, 2, 348]; "Не плач, мати, Не плач, мати..." [2, 1, 89]; "Ой поля ви, поля, Українська земля!" [2, 2, 291]. Трапляються у віршах поета й фольклорно-казкові повтори: "Зась той хитрющий - Скільки та скільки. Я з мисливцем дружбу заведу навік" [2, 2, 75]; "Горобці цвірінь-цвірінь. Шепче в лузі очерет..." [2, 2, 342].

І у мові народної лірики, і у творчості поета повтори використовуються для створення синтаксичних стилістичних фігур. Так, у поезії А.Малишка натрапляємо на плеоназми - стилістичні фігури, які утворюються спеціальним нагромадженням певних мовних одиниць, позбавлених семантичного

навантаження лексичного чи граматичного плану. Напр.: "То не птиця, то не горлиця Понад садом перелітує, Мати к синові пригорнеться, Все *питає-перепитує*" [2, 2, 290]; "Матерям крізь замети рясні Побажая *ранесенько-рано*, Щоб родили синів навесні..." [2, 2, 71-72]; "Дощами *митий-перемитий*, Із шовку тканий уночі" [2, 2, 156]; "У траві, з безсоння, *втоми-перевтоми*, На мертвих падають живі" [2, 2, 153]. Особливо часто вживаються синонімічні повтори, що використовуються як стилістичний прийом і виконують естетичну функцію: "І скоро в полі фар палахкотінь Освітить *путь-дорогу* далі й далі..." [2, 4, 73]; "Зацвіла весна, та весна красна, *Квітом-цвітом* простелилась до села" [2, 4, 71]; "Коней ковані копита Б'ють дорогу степову. *Рано-вранці пораненьку* - Може б, пісню молоду?" [2, 1, 90]. Саме за допомогою нагромадження синонімів будуються плеоназми, які використовуються у поезії як традиційний стилістичний засіб: "Лягли *путь*. Ведуть *путь*, *Шляхи-путь*, *стежини й стежки*, І дзвін, і зір, і сонця тінь Небес мальовані мережки Кладуть *шляхи* для поколінь, кладуть *шляхи* для поколінь" [2, 3, 250].

Стилістично виразні плеоназми, побудовані за допомогою займенників, як, наприклад, у поезії "Вечори чебрецями завітлі...": "Ти з *іншої* вип'єш криниці, *Інший* хліб розламаєш навпіл. *Інші* люди, і трави, і птиці Полонять твій життєвий поділ. *Інше* слово бринітиме в хаті, Як розрада за пройдени дні. Де ходили колись ми з бійцями, *Інший* день, *інший* вік устає" [2, 4, 135]; або у вірші "Балада про поета": "Бо ж молот *мій* і *мій* врожай, *Моя* любов жива, І тракторів *моїх* розмай В тім слові ожива" [2, 3, 121].

Однією з характерних ознак Малишкової поезії є наявність тавтологічних зворотів фразеологічного типу: плече в плече, плечем до плеча, смерть за смерть, день при дні, брат за брата, з краю в край, з моря до моря, з кінця в кінець, груди в груди, боєць за бійця, навік-віки, рука за руку, з моря до моря та багато інших. Напр.: "Ми волим бути з ним! Віднині і навічно, *Плече в плече* із ним! - шумить, як ручаї..." [2, 3, 274]; "Щоб тільки йти *із краю в край* цвісти й нести снагу..." [2, 3, 19]; "Он *брат за брата* йде, А вже немає брата, Він на кілку кривім під Коднею повис" [2, 3, 276]; "Ходили вдвох, як *брат із братом*, Дружили вдвох, як *брат із братом*, То вже й поляжмо, як брати!" [2, 2, 156].

Наявні у поетичній спадщині видатного лірика й тавтологічні слова та вирази, які повторюються у видозміненій формі та посилюють образність вислову: "*Білорусь* ти моя *білоруса*, Синьоока, як мати моя!" [2, 4, 200]; "За Дніпром широким Вітер пил мете. Яблуна висока *цвітом не цвіте*" [2, 4, 140]; "Командир зіходить з вишки, *дума думу* сумовиту..." [2, 1, 88]; "А *дзвінки дзвенять* у школі" [2, 4, 35]; "Недаремне ми дружбу вели: Побажая вам радості й сили, Щоб *хоробрі - хоробріш* були, А *ніжніші - ніжніші* любили" [2, 2, 71].

Певне стилістичне завдання, стилістичні настанови виконує і повтор службових слів, який прийнято називати полісиндетоном. У поезії А.Малишка можуть повторюватися не лише сполучники сурядності, що є типовою рисою народної поезії, а й частки, прийменники, сполучники підрядності. Напр.: "Он діди - не проронять слова, *он* - у гніві фронтовики, Он зітхнула вдова, ланкова, І заплакала б, - не з руки..." [2, 3, 69]; "Щоби колір не стерти, *Щоби* цвіт не зім'ять, *Щоб* нести аж до смерті Те, що встиг пригадати" [2, 2, 134]; "За квітневим синім видноколом, *Над* рясним широким нашим полем, *Над* шляхом, де хмара грозова, *Над* шумним дубком зеленочолим Він тріпоче, б'ється і співа" [2, 3, 77].

Серед виражальних засобів, в основі яких лежать повтори, почесне місце в поетичній мові пісняра належить анафорі. Анафора, як стилістична синтаксична фігура, утворюється повторенням того самого слова або словосполучення на початку окремих відрізків мовлення (строф, абзаців, речень і т.д.). Напр.: "Здрастуй, рідний край, *Здрастуй*, зелен гай, *Здрастуй*, наша рідна матінко, В гості нас приймай!" [2, 2, 291]; "Перший проліс розплющив око, *Перший* жайвір увись злетів, *Перший* дуб над своїм потоком Голубами завуркотів. *Перший* трактор заводить ручка, *Перша* в кузні дзвенить деталь, *Перші* борозки гінко й рвучко Потekli в березневу даль" [2, 3, 243-244]; "*Літо* цвіте у садах Білорусі, *Літо* стоїть на Вкраїні широкій" [2, 4, 197].

Якщо кілька поетичних строф закінчуються тим самим словом або словосполученням, то маємо стилістичну фігуру епіфору. Епіфора не тільки сприяє посиленню ритмічності поетичного мовлення, а й відіграє важливу роль у композиції твору, як, наприклад, у поезії "Біляве дівча на панелі": "Біляве дівча на панелі На скрипочці грає сумній, В зеленій потертій шинелі *Солдат однорукий при ній*. В Чикаго - бетонному місті, В Чикаго - на площі німій - Дівча промовля голосисто, *Солдат однорукий при ній*. - Подайте війни ветерану. За рани, за виграний бій. - Дівча випрошає ізранку, *Солдат однорукий при ній*. Неначе Америка вбога, Стоять вони в тиші німій: Дівча зосереджено-строге, *Солдат однорукий при ній*" [2, 3, 200-201]. І у поезії-пісні "Дівоча" епіфора сприяє побудові, організації пісенного тексту. Напр.: "Я в поля вела дівочу ланку, До криниці я ходила *на світанку*. А в криниці тій водиця - Наче вмиа зоряниця *На світанку*. А дорога не травною, не ріллею, Наколола собі ноги я *стернею*, Все долиною, байраком, Три кілометри із гаком Все *стернею*. До криниці, у чеканні - не в тривозі, Можна й більше походити *по дорозі*, Бо вода холодна, чиста, Напою я тракториста *По дорозі*" [2, 3, 79-80].

Епіфора у А.Малишка може бути лише як засіб посилення висловленого, як, наприклад, у "Старовинній баладі": "Куш калини гне гілки: - Ріжте, хлопці, сопліки. - Надрізали, все готово. Ті ж не грають - кажуть

слово: - *За що ти мене убив, кров'ю землю обагрив?* Звідки смуток нароста, хто заціпив нам уста? Грайте, дудочки, готово, Ті ж не грають - кажуть слово: *За що ж ти мене убив, кров'ю землю обагрив?*" [2, 2, 101].

Особливістю поетичної мови автора є те, що у ній в одному творі можуть використовуватись дві стилістичні синтаксичні фігури - анафора і епіфора, які відіграють важливу роль у його композиції та посилюють експресію вислову, як, наприклад, у вірші "За синім морем": *"За синім морем - сині гори І плескіт холоду з ріки, За синім морем - ходить горе, Не для багатих, - навпаки. За синім морем - поле тихе, На ньому чорні бідаки, За синім морем - хліба крихта, Не для багатих, - навпаки. За синім морем журавлиний Біженський клич іздалеки, За синім морем - плач вдовиний, Не для багатих, - навпаки. А в поезії "Пам'ять" поєднуються три синтаксичних стилістичних фігури: анафора, епіфора і полісиндетон: "Поле, бувало, квітне-одквіта, Соки буяють в тихому клені, А понад нами небо блакитне, А попід нами трави зелені. Падали бомби в марево літне, Ми залягали при тихому клені, Все ж понад нами - небо блакитне, Все ж попід нами - трави зелені. Я їх покличу - твоє заповітне, я поведу їх у дні небуденні, хай понад нами - небо блакитне, хай попід нами - трави зелені"* [2, 4, 90].

Певну роль у побудові вірша відіграє й анепіфора або кільце строфи, в якій речення, абзац починається і закінчується одним і тим словом, словосполученням чи реченням. Як приклад візьмемо поезію "Іди, історіє моя...": *"Моя Вітчизно дорога, яка в тобі горить снага! В диханні домен, в цвіті жита, Моя радянська, сонцевита, Моя Вітчизно дорога, яка в тобі горить снага"* [2,3,251]; Або у поезії "Бий, дзвоне, бий!": *"Бий, дзвоне, бий, Хмару розбий, Іди, хмаро, на татари, А сонечко на базари, Бий, дзвоне, бий!"* [2, 3, 255].

Стилістична фігура епанафора або композиційний стик будується на повторенні на початку нового речення слів, якими закінчилося попереднє речення. Напр.: *"Нехай вечірній небокрай Не віша хмари сивої! Не віша хмари сивої Для юності щасливої"* [2, 3, 283]; *"А коли під Берестечком Стихли хриплі сурмачі, Українця знедалечку Виніс перший на плечі. Виніс перший на плечі, У багнюці, уночі"* [2, 3, 273]; *"Гомін, гомін по діброві, А над полем все заграви. А над полем все заграви, Пожовтіли буйні трави"* [2, 2, 95]. Епанафора сприяє організації віршованого тексту і трапляється у поетичних творах А.Малишка набагато частіше, ніж анепіфора.

Різновидом епіфори у піснях поета виступає рефрен, тобто повторення тих самих строф чи рядків, які органічно входять у текст, об'єднують його за змістом і несуть у собі певний емоційний заряд. Найчастіше рефрен стоїть на початку і в кінці твору, як, наприклад, у поезії "Океанські хвилі б'ють у берег...": *"Океанські хвилі б'ють у берег, Даль пливе, як синя течія, Тих чужих земель, чужих Америк Не ношу в своєму серці я"* [2, 3, 198-199].

Важливим елементом композиції пісенного твору є приспів, який несе в собі певне смислове навантаження. Усім відомий приспів "Знов цвітуть каштани, Хвиля дніпровська б'є, Молодість мила, Ти серце моє" з пісні, створеної А.Малишком, "Ранки солов'їні..." [2,4,67]. Або приспів у пісні "За горою, гей, за кам'яною...": *"Здрастуй, краю, Україно мила, Здрастуй, мати, як сама живеш? Наша воля підіймає крила Через ніч і заграви пожеж"* [2, 2, 277-278].

Отже, повтори в поезії А.С.Малишка сприймаються як виражальні засоби, які забезпечують ритмомелодику твору, а створені на основі повторів синтаксичні стилістичні фігури відіграють неабияку роль в організації структури пісенного тексту.

ЛІТЕРАТУРА

- Потебня А.А. Из записок по русской грамматике. - Харьков, 1899. – Т. 3.
- Малишко Андрій. Твори: В 10 т. – Т. 1-4: Поезії. - К.: Дніпро, 1972.-1973:
 - Поезії 1935-1940.-К.:Дніпро, 1972.-351 с.
 - Поезії 1940-1946.-К.:Дніпро, 1973.-376 с.
 - Поезії 1949-1954.-К.:Дніпро, 1973.-339 с.
 - Поезії 1956-1960.-К.:Дніпро, 1973.-331 с.
- Барабаш С.Г. Чарівні джерела поезії. Естетичні функції фольклоризму в поезиї Андрія Малишка. - К.: Вища школа, 1990. - 123 с.